МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2013-2015.

Специјално издање часописа за поезију - ПоезијаСРБ

Удружење песника Србије - ПоезијаСРБ
Крушевац, Цара Лазара 142

Крушевац 2016.

МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК

2013 – 2015.

Удружење песника Србије - ПоезијаСРБ
Крушевац, Цара Лазара 142
Мејл: pesnik@poezija.rs

Посетите нас на:
поезија.срб
www.poezija.rs
www.poezijascg.com

Крушевац, септембар 2016. године

У СЛАВУ ВОДЕ, ЛЕПОТЕ И УМЕТНОСТИ – др Велибор Лазаревић

Лета Господњег, 2008. засновасмо *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК* као живу књигу највећих уметничких вредности моравског народа - као вековник који ће се памтити у духу и слову док теку три Мораве.

Све то догађа се у једном складном селу културе, богатом водама, природним лепотама и са још лепшим именом Бела Вода. Ту осмислисмо романтичну, бајковиту сцену, уз помоћ Љубодрага Обрадовића из Треботина и других пријатеља; бајку и барку (скелу) на моравској води коју окитисмо чаровитим речима, занесеним песмама и свиркама, а за душе заљубљеника и поштоваоца природе и Мораве.

Поделисмо ову свечаност на два циклуса:

- Од извора писмености до извора живота (упознавање са праисторијском писменицом и Музејом вајарства и клесарства Моравске школе; шест овенчавање источника воде на Великој чесми од песника из шест градова Србије, који читају поезију о води);
- Музичко-поетских обреда на светим водама Мораве који подразумевају беседу о води, домаћина свечаности (звање које се стиче пријемом, односно поримопредајом норавског белутка), пловећим порукама и венцима вере, љубави и наде које низ Мораву шаљу најмлађи. Све то у моравско предвечерје, кад сунце зађе за врбаке и Мораву.

Смењивало се ту на стотине песника, певача и свирача из престонице Србије и унутрашњости. Све лепоте и душе стваралаца стапале су се са таласима Мораве, разносиле врбацима, пољима, ливадама и луговима.

Реч је о јединственој свечаности у Србији, на Балкану, Европи и свету, а у славу воде, на води или крај воде која је за све добре људе суштина живота и опстанка људске цивилизације и самог живота на планети Земљи. Њоме указујемо на лепоту и нужност очувања и поштовања светости воде и целокупне природе, онима који то не виде - да би видели, онима који не чују да би чули; онима који не знају - да би знали.

Оне што је за све учеснике очаравајуће јесу атмосвера, амбијенти и сцене у којима се све ово збива, а то је двориште старе чесме у средишту Беле Воде, моравска скела усидрена на сред Мораве, чамци који са певачима и свирачима плове низ Мораву у сумрак, античке бакље и одсјај воде у плаветнилу ноћи.

Свој тој лепоти у спомен и овај тематски број Часописа за поезију - ПоезијаСРБ у коме су сабране последње три године Моравског цароставника - за памћење и незаборав. На многаја љета.

Др Велибор Лазаревић

МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2013

Моравски Белутак – камен живота... – Љ. Обрадовић

Шесту годину заредом, на Западној Морави у селу Бела Вода, 07.09.2013. године, реализована је јединствена песничко-културна манифестација *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК* чији је идејни творац др Велибор Лазаревић, а коју заједнички организују Културни центар Крушевац, Вукова задужбина, КУД Ратко Јовановић и МЗ Бела Вода. Програм су осмислили и релизовали др Велибор Лазаревић, Љубодраг Обрадовић и Братислав Спасојевић. На манифестацији, која Мораву претвара у сцену, виђени су следећи садржајии:

Братислав Спасојевић је *Камен живота* - моравски белутак предао Томиславу Симићу, који ће наредне године бринути да вода на Беловодској чесми тече и буде извор живота;

Песникиње и песници: Зорица Арсић-Мандарић - Београд, Љиљана Ивановић - Параћин, Светлана Ђурђевић - Крушевац, Милијана Голубовић Мика - Ужице, Зорица Станковић - Ниш и Данило Банзић - Ћуприја, говорили су своје песме о води на Беловодској чесми;

Зорица Арсић Мандарић говорила је на скели, укотвљеној на сред Мораве своју беседу о води;

Јелена Протић-Петронијевић и др Велибор Лазаревић представили су књигу *МУЗИЧКИ РОДОСЛОВ* у издању Културног центра Крушевац, која говори о породици Радојке и Тинета Живковића, а томе су им помогле припаднице породице: Марија Стојаковић (виолина - вокални солиста) и Ана Стојаковић (гитара).

Своју поезију говорили су песници и песникиње: Љиљана Ивановић - Параћин, Светлана Ђурђевић - Крушевац, Милијана Голубовић Мика - Ужице, Зорица Станковић - Ниш, Данило Банзић - Ћуприја, Горјана Ана - Београд - Поета, Душан Живковић - Београд - Поета, Вељко Стамболија -Крушевац, Никола Корица - Београд, Слободан Ивановић - Параћин, Радмила Милојевић - Параћин, Јована Пантић - Јасика -

Крушевац, Слободан Јовановић - Ћуприја, Данило Банзић - Ћуприја, Томислав Марјановић - Ћуприја, Мића Живановић - Крушевац, Томислав Симић - Крушевац, Братислав Спасојевић - Коњух, Крушевац и Љубодраг Обрадовић - Треботин - Крушевац;

Наравно, поред песника наступили су и: књижевник Гордана Влаховић из Крушевца, афористичар Ивко Михајловић из Крушевца, врсни музичари: Горан Арсић, професор хармонике из Средње музичке школе из Крушевца, Марија Стојаковић (виолина - вокални солиста) и Ана Стојаковић (гитара), Радован Николић (вокални солиста), Горјана Ана - Београд (вокални солиста) и Етно група Беловодске виле, тако да је програм био оригиналан, свеобухватан и непоновљив...

Па изволите, погледајте детаље, прочитајте синопсис који су написали др Велибор Лазаревић и Љубодраг Обрадовић и уживајте...

Беловодска чесма

БЕСЕДА ЗОРИЦЕ АРСИЋ МАНДАРИЋ О ВОДИ

Запутити се кроз нашу прелепу Србију, само према речним путоказима, значи путовање ка средишту душе народа и кроз вековну борбу за очување земље и духовне баштине, али и за огледање у речним огледалима. А свако завичајно огледање, оглед је са стварношћу, важан за судбину генерација. Мораве су крвоток срца Србије. На Моравама се укрштају путеви достојанства и страдања, фолклора и поетике, а Западна сваке године, песницима из Србије и целог света, додељује Велику Повељу у Мрчајевцима, на Међународним сусретима писаца, који почињу сада, у септембру. Од свих писаца света и УКС, преносим велики поздрав народу овог краја, мог крушевачког завичаја, поносног и кнешког!

Али, странцу је неразрешива загонетка нашег опстанка на гротлу немирног Балкана. Тајна је у благородној земљи и благословеној води која протиче кроз нас, гаји нас и храни, успрaвља изнад сваког страха, клевете и претње. Водена пучина у човеку веће је богатство од ускраћених нам излаза на море. Видици су са речних обала. Моравска месечина њиве брани и кад тијо тече и кад водом ладном плави село равно... Ту је моћ поезије бића, недостижне неким тамо прекоокеанским срцима, похлепним и освајачки запуђеним у туђу географију за славу своје посне историје.

Није свеједно јеси ли рођен међу прашумским палмама, или одњихан у љуљашци између две расцветане шљиве. Ако те је будило лудило разјарене Мораве или њено незаборавно зелено појање и кочоперни петли у дворишту или лимени са крова, ако су те успављивали зрикавци из свеже поораних ноћи и миловали тврди прсти са аромама стаје и насечених дрва, своју прву и последњу, молићеш за ту моравску црницу масну и тешку, варљиву као живо блато испод глога и купине, љубљену исто у грумену и бусену коприве. И, било шта да сањаш и куда путујеш, молићеш само за њу јер си се из ње одвио

кад си се родио. Испод обране воћке ископаћеш себи гроб, али док су гране још у пенушавом цвету, за њих ћеш везати љуљашку за прворођеног.

Чеду је важно чега ће се сећати кад се не сети ничега, а тада ће само тако говорити, језиком неупамћених предака! На космодрому јуначких опробавања и перфидних надигравања, жиг генски је заштитник од распадања. Језик је вода за напој изданака, кодираних, да једино бране душе из којих су се одвили.

Остаћеш, и опстати само ту, на својој трусној родној планини, усред водене лаве, упркос уздрманом тлу и историјским ерупцијама у играма које увек започињу на шумадијском трну. Опстајеш на крцкавој кори Балкана као на својој јединој звезди, не зато што си жилавог ината, вековног самоповерења и самртне оданости моштима и пепелима предачким, у вери да жртве не могу бити узалудне, него што је племенитост и саможртвовање део наше културе, као Божји полог да биће и не постоји изван свог огњишта, пламеника, свеће и крста. А шта је тропрстје наших Морава, него водени крст забоден Господњом руком у средиште у језгро Србије! Преданост завичају није јунаштво, не живиш ту због хероизма или ината, него си таквим, трпљено стрпљеним, поносним геном наложен пре хиљада словенских година. Имаш мисију, земља те храни, са водом се венчаваш, жила староставна траг је будућег!

Сви смо ми иверје са Лазаревог крста, земља нам је света умиваоница. Вода воли молитве, али од ње сви учимо! И о давнини у оку Богородице, и о чврстом кораку по средини неба, цркве, речи... и о ковању мачева за одбране, и о чувању од псовке у воденици и метка из језика. Наша је вода у кљуновима птице Лазарице и Теслине голубице, и сокола орлованих изнад гробних јама и пећина уз реке. Воденим загрљајем Голијске Моравице и Ђетиње, Западна Морава нас учи слози којом се једино стиже до ушћа у море. Зато, дај Водо, светлости

и истини гласа, и доступног говора сербовом сину Србину, да спречи колену под крилом неслогу: да то што имамо ал себи не дамо, као стару славу за слогу мењамо. Добро није, ни на боље неће, докле, једни гусле држе а други гудало.

Јер нама тек треба млађих Југовића, мудрих Јефимија и кнешких Милица, али без црва сумње у старим ожиљцима. Моћни у љубави, сложни у повести, не би се клањали туђој заповести. Нисам сигурна да воду знамо да пијемо домаћински, а требало је научити само две ствари: како се ужива у пијењу и како се вода држи у устима у кључним тренуцима. Корисније је држати се природних речних токова и изворишта, него се устремити на сумњива нестварна ушћа.

Неслучајно, храмове људске вере Господ је засејао поред реке, на обалама у меандрима Западне Мораве, српску Свету Гору са десет манастира, између стења и снова. Жеђ за милошћу људском, и сложним дружењем, у комуникацији са Творцем - у обраћању Богу, над водом моравском има олтар и светилиште. У том светилишту, и вечерас, уочи Мале Госпојине, славимо воду у част и чест човеку.

А власници оваквог земаљског раја, и баштовани такве баштине, не могу да пропадну. Јер крв је вода, и око је вода за прозир погледа у прошлост и будућност. А кад вода тече кроз светиње, оно мало умног пепела у човеку, спремно је да влада Свемиром, ако, најзад, успе да овлада самим собом.

О томе су мислили Свети Сава и отац му Симеон кад су градили манастир Ваведење, и епископ Николај Велимировић док га је обнављао духовном руком.

Непроцењиви су Никољско и Каранско јеванђеље у манастиру Никоље. И Сретење за службу Св. Кнезу Лазару под иконом Богородице. И вежен крст златом и сребром, у најлепшем манастиру Свете Тројице, уз две

престоне иконе Спаситеља и Богородице. Знају ли туђини који нас куде, за скромно Савиње са извиром воде лековите из камена? А, за Кађеницу, у пећини гаравој од историјског памћења жртава крваве Хаџи Проданове буне, угушеног збега невиног народа?! Странце треба довести и угостити како само ми знамо, нека виде величанствену баштину Србина! После, нека причају да су се о нас огрешили, из незнања. Провести их кроз наш крај, макар као туристе, право из челичних авиона, чамцима и скелама преко воде, до цркви и манастира, крстова и олтара наде, даље, до Преображења, Успења, Узашћа, Благовештења и Илиња, можда и до манастира Јежевице, Стјеника и Вујана... Пре свега, показати им Лазарицу, Љубостињу, Жичу и Студеницу, и овде, ближе Крушевцу и Врњачкој Бањи, и тамо дубље, кроз Овчар - Каблар клисуру, где су неки манастири потопљени, жртвовани неумољивом кораку цивилизације. А, опет, због те неуништиве водене енергије, за хидроцентрале, за нове струје духа и тела, у корист будућег човека.

О води се може бескрајно певати и говорити. Над водом једни праве мостове за живот, други их руше, али не поруше мостове у нама. Они се самообнављављају јер над нашим рекама су капије Балкана, а то није само лирска поезија. То је истина епска, да ни Европа не би била дама да није одрасла на крилу наших ратника и сељака, и одскочила са топовског меса српских барикада, кад је искуством требало градити Историју. Вода у нама, свеопростива је, православна. Она је наш јединствени начин обраћања свету, јер је од хука слободног проговора, без страха од ушинућа језика и ошинућа одјецима. Али и вода промукне од непрестаног доказивања своје истине, ако подмићени судија неће да је чује. Грло се умори под лажираном оптужбом да је гротло уништења. Несносна су кривотворења порекла људског гласа, неопростива су посекла човечности. Наш, исконски, начин је љубав којом смо правили чеда у чамцу под врбама, док су други спавали у креветима. Ми смо

милосрдно пуштали златну рибицу у реку и кад нам не испуни ниједну жељу. Изгледа, свету са задњом намером, неприхватљив је тај невероватно искрен начин обраћања, часно и са поверењем, у коме се не може још дуго бити, скрушен и погрбљен као врба над реком! Ни наше млеко не може да се сири непомужено, а од вимена украдено претвара се у горку воду. Ни преданост и посвећење животу других, што тече сељачком жилом кроз све моравске летописе, није више радосна поезија ако не може да се запише у обичну књигу насушног опстанка.

Срце је већ навикло да колонијално живи, без самоподривања чемером сазнања да љубав превише узима, децу одводи са огњишта, много позајмљује комшијама а нема, ни брату дугове да врати. Та моравска суза прочишћава, јер мора нове да храни, док старо освештава... Река тргне и усправи, помилује и успава, све даје али иде даље, и све носи...

Зорица Арсић Мандарић из Београда
чита БЕСЕДУ О ВОДИ

Братислав Спасојевић из Коњуха предаје *Моравски белутак* Томиславу Симићу из Крушевца

Данило Банзић из Ћуприје

Љиљана Ивановић из Параћина

Светлана Ђурђевић из Крушевца

Зорица Арсић Мандарић из Београда

Милијана Голубовић Мика из Ужица

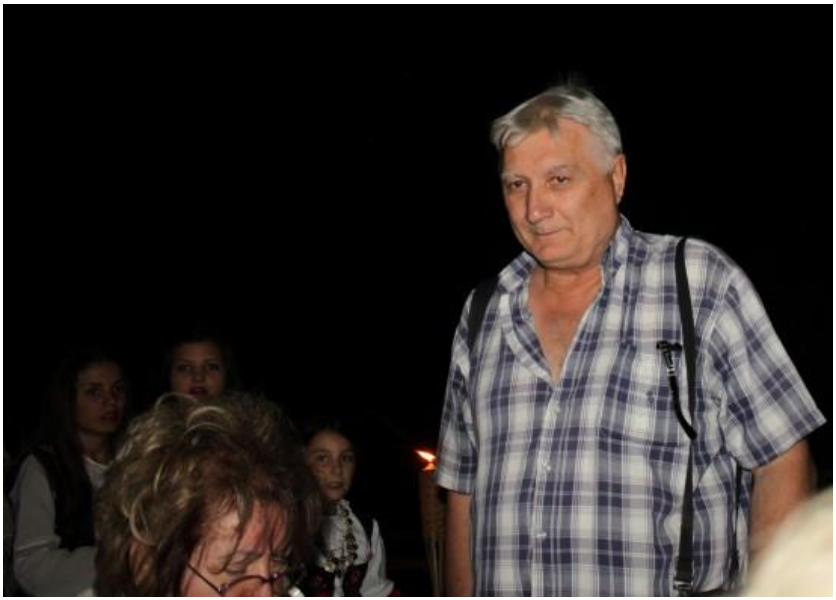
Зорица Станковић из Ниша

Проф. Др. Драган Мандарић и Зорица Арсић Мандарић из Београда

Љубодраг Обрадовић из Треботина

Др Велибор Лазаревић из Беле Воде

Др Велибор Лазаревић из Беле Воде (први са лева)
– идејни творац манифестације

Љубодраг Обрадовић из Треботина, од почетка сарадник на релизацији манифестације

Братислав Спасојевић из Коњуха

На чамцу низ Мораву је певала и песникиња Горјана Ана

... а певао је и Радован Николић из Беле Воде

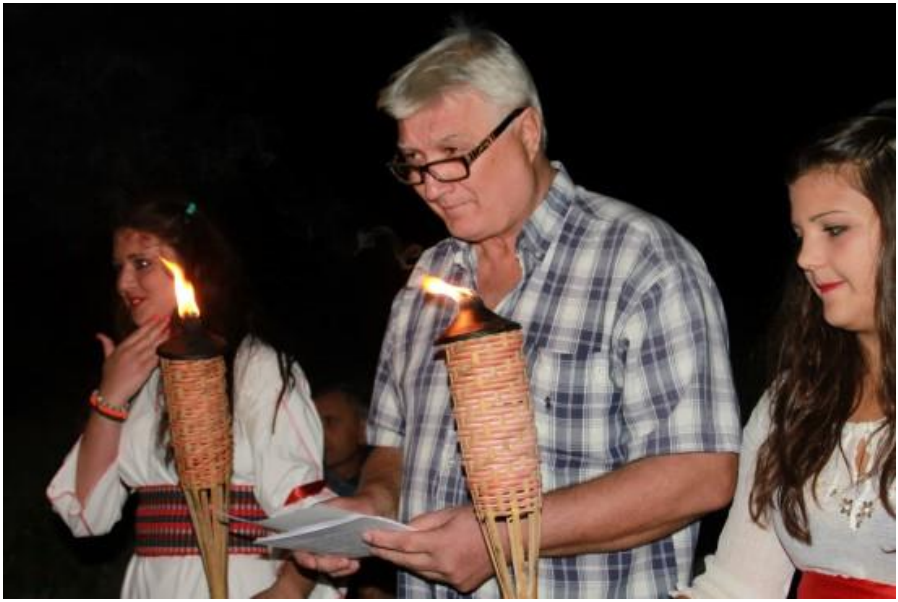
Јелена Протић-Петронијевић из Крушевца

Ана Стојаковић – гитара и Марија Стојаковић – виолина

Јелена Протић-Петронијевић из Крушевца

Др Велибор Лазаревић из Беле Воде

Марија Стојаковић – виолина

Горјана Ана

Зорица Станковић из Ниша

Душан Живковић

Публика на скели

Етно група “Беловодске виле”

Ивко Михајловић из Крушевца

Гордана Влаховић из Крушевца

Радмила Милојевић из Параћина

Милијана Голубовић Мика из Ужица

Јована Панић из Крушевца

Слободан Јовановић Стубички из Ћуприје

Горан Арсић из Крушевца

Данило Банзић из Ћуприје

Томислав Марјановић из Ћуприје

Никола Корица из Београда

Љиљана Ивановић из Парађина

Слободан Ивановић из Парађина

Скелеџија на Морави из Беле Воде

Мирослав Мића Живановић

МЕЊАО БИХ СВОЈ ЖИВОТ

Мењао бих свој живот за псећи
Није важно порекло ни раса
Без корена и познате лозе
Да слободно лајем из свег гласа

Да не мислим о сутрашњем дану
Да не пазим на коју ћу страну
Да не читам законе и књиге
И не бринем белосветске бриге

Да никада не уђем у банку
Да не морам ни у једну странку
Да авлија буде моје царство
Кост бачена читаво богатство

Пасји живот мењаћу за псећи
Да до краја проживим ко човек
И судбину поделим са псима
Боље с њима него с нељудима

Вељко Стамболија –
ДОБРО ЈЕ ИМАТИ КУЋУ

ДОБРО ЈЕ ИМАТИ КУЋУ

Добро је имати кућу
И на кући кров
Штити од кише

Добро је имати кућу
И кућне зидове
Штити од зиме и хладноће

Добро је имати кућу
И на кући врата
Штите од промаје

Добро је имати кућу
И на кући прозоре
Штите од самоће и мрака

Добро је имати кућу
И на кући кућни број
Да знаш гдје ти је адреса

Добро је имати кућу
И у кући претке
Да знаш гдје ти је огњиште

Добро је имати кућу
И у кући потомке
Да знаш гдје ти је дом

Добро је имати кућу
И око куће пријатеље
Да знаш гдје ти је завичај

Добро је имати кућу
И далеко од куће
непријатеље
Да знаш гдје ти је отаџбина

© Вељко Стамболија

Томислав Симић

Радован Николић пева пред ватромет

Раде Јовановић – председник МЗ Бела Вода

Ал’ се после добро јело... – и то на обали Мораве

Плакат манифестације "МОРАВСКИ ЦАРОСТВНИК 2013"

СИНОПСИС - МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2013

НА БЕЛОВОДСКОЈ ЧЕСМИ СТИХОВЕ О ВОДИ ГОВОРЕ:

· Зорица Арсић-Мандарић - Београд
· Љиљана Ивановић - Параћин
· Светлана Ћурђевић - Крушевац
· Милијана Голубовић Мика - Ужице
· Зорица Станковић - Ниш
· Данило Банзић - Ћуприја

СЦЕНОСЛЕД ЗА МУЗИЧКО ПОЕТСКИ ПРОГРАМ

НА СВЕТИМ ВОДАМА МОРАВЕ

ЗА ТЕБЕ СУ НАШИ СТАРИ ВОЈЕВАЛИ БОЈ, ОЈ МОРАВО ОЈ(ЧАМЦЕМ НИЗ МОРАВУ ПРОГРАМ ОТВАРА Радован Николић)

БАТА И ЉУБА НА СКЕЛИ ОТВАРАЈУ ВЕЧЕ И НАЈАВЉУЈЕ УЧЕСНИКЕ

БАТА:

ПОШТОВАНИ ПЕСНИЦИ, ДРАГИ ГОСТИ,

Добродошли по шести пут на манифестацију *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК*, добродошли у Белу Воду и вечерашњи поетско музички програм НА СВЕТИМ ВОДАМА МОРАВЕ... Све ово се догађа у славу ВОДЕ НАСУШНЕ, а пре свега МОРАВЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ...

На самом почетку чули смо песму ЗБОГ ТЕБЕ СУ НАШИ СТАРИ ВОЈЕВАЛИ БОЈ, којом је Радован Николић представио део свог богатог певачком опуса..., Као и песникињу Горјану Ану, песникињу из Београда, овога пута у улози вокалне солисткиње.

ЉУБА:

МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК је запловио на свој пут узлета на културно небо Србије и у срца заљубљеника поезије први пут 31.08.2008. године када је у Белој Води одржана ова јединствена књижевна колонија у организацији КУД-а *Ратко Јовановић*, Месне заједнице и Вукове задужбине у Белој Води. Наредне 2009. године Културни центар Крушевац је у овој манифестацији препознао сав занос који из ње исијава и прикључио се као суорганизатор и скромни донатор овог, надасве, вредног пројекта, са надом да ће пројекат трајати и дочекати много јубилеја... и 10-то годишњица...

Дружење песника и свих заљубљеника у поезију, науку и уметност, које се догађа на скели укотвљеној на средини Мораве, уз светлост месеца и бакљи, и уз музику која тече заједно са реком, свакако је јединствено у Србији.

БАТА:

Песници који читају своје стихове, филозофи који казују своје визије о свету који тече, певачи, фрулаши, трубачи, хармоникаши, виолинисти ... и сви други учесници и гости, добар су знак да идеја коју је осмислио др Велибор Лазаревић, (а у самој реализацији имао и има помоћ од многих занесењака који верују у значај који Бела Вода има на културном небу Србије и света), доноси још један приступ пун лепоте и садржаја који ће трајати као и БЕЛОВОДСКА РОЗЕТА...

ЉУБА:

Поштовани песници, драги посетиоци, сада ће нам своју БЕСЕДУ О ВОДИ, прочитати песникиња Зорица Арсић Мандарић. Ко је у ствари Зорица Арсић-Мандарић? Изводе из њене биографије прочитаће нам Братислав Спасојевић.

БАТА:

Зорица Арсић Мандарић рођена је у Скопљу 1949. године. Детињство и младост провела је у Крушевцу, до завршетка гимназије. У Београду је завршила студије медицине, специјализацију оториноларингологије, магистар је и доктор медицинских наука. Читав свој радни век је посветила списатељству (поезији, пре свега) и медицини: има 10 година признатог радног стажа као књижевник - слободни уметник и 26 година лекарског стажа у Београду. Бави се и ликовном уметношћу (сликарством и вајарством). У старосну пензију одлази 2009. године из лекарског радног односа. Живи у Београду, удата је, има двоје деце.

У српској књижевности је присутна више од четрдесет година, од прве књиге поезије објављене, 1967. године, у завичајној крушевачкој ”Багдали”. У Удружење књижевника Србије примљена је 1991. године, чији је члан и данас.

Објавила је двадест пет књига песама, лирске прозе и есеја, од прве песничке књиге ”Срце у трави”, објвљене 1967. године у ”Багдали”, до последње књиге, то јест Три тематски повезане књиге поезије: ”Сјај мисли”, ”Чиније звезданог пиринча” и ”Сок од зборовине”, 2010, коју су објавиле Шумадијске метафоре.

Песме су јој превођене на енглески, италијански, шпански, арапски, румунски и грчки језик, а књига „Женски почетак вечности”, на бугарски језик, 2006.год. Први је добитник књижевне награде ”Гордана Тодоровић“ 1997. године, за целокупно књижевно дело; награде ”Јефимијин вез“ 2005. године за књигу „Женски почетак вечности“, ”Повеља Мораве ”, 2008.,” Раваничанин” 2006., за допринос очувању националног духовног наслеђа, а у најранијој младости, са четрнаест година,

”Бели нарцис”1963. године, на Песничкој смотри књижевне омладине, Дивчибаре (жири: Матија Бећковић, Брана Петровић, Љуба Симовић).

Драматизоване су и извођене њене књиге: ”Вез мачем” 1999.године, у Народном позоришту”- ”Раша Плаовић”, режија Небојша Брадић и ”Рајска врата самоће”2001., сала ”Гварнериус”, драматург Драгана Бошковић Лазић. Ушла је у фонотеку РТБ ”Антологија српске поезије”.

Чујмо сада БЕСЕДУ О ВОДИ, песникиње Зорице Арсић Мандарић.

Зорица Арсић Мандарић, НА СКЕЛИ ЧИТА БЕСЕДУ

БАТА: Хвала Зорици на беседи, а сада ћемо низ Мораву пустити три венчића које означавају ВЕРУ, ЉУБАВ И НАДУ, заједно са поруком ... ПУШТА ВЕНЦЕ У МОРАВУ КАО ПОРУКУ

ЉУБА: Када је музика у питању похвилићу се да је Културни центар Крушевац ових дана објавио заиста интересантну и оригиналну књигу МУЗИЧКИ РОДОСЛОВ, а више детаља о књизи, у овој мини промоцији, рећи ће вам Јелена Протић-Петронијевић - уредница Културног центра Крушевац. Изволи Јелена!

Јелена ПП, Марија и Ана Стојаковић, Вељa Лазаревић

БАТА: Чули смо причу о МУЗИЧКОМ РОДОСЛОВУ, а сада чујмо песнике:

1. Светлана Ђурђевић - Крушевац
2. Зорица Станковић - Ниш
3. Горјана Ана - Београд - Поета
4. Душан Живковић - Београд - Поета
5. Музичка тачка - Беловодске виле

ЉУБА: У наставку чућемо и афоризме Ивка Михајловића из Крушевца јер знамо да је смех лек за свакодневни чемер којим смо окружени. У наставку своје стваралаштво представиће Гордана Влаховић и песници:

1. Ивко Михајловић - Крушевац
2. Гордана Влаховић - Крушевац
3. Вељко Стамболија -Крушевац
4. Милијана Мика Голубовић - Ужице - КК Рујно
5. Никола Корица - Београд
6. Музика - Беловодске виле

БАТА: Песници:

1. Слободан Ивановић - Параћин
2. Љиљана Ивановић - Параћин
3. Радмила Милојевић - Параћин
4. Јована Пантић - Јасика, Крушевац
5. Музика - Горан Арсић

ЉУБА: Песници

1. Слободан Јовановић - Ћуприја
2. Данило Банзић - Ћуприја
3. Томислав Марјановић - Ћуприја
4. Мића Живановић - Крушевац
5. Братислав Спасојевић - Коњух, Крушевац
6. Љубодраг Обрадовић - Треботин, Крушевац
7. Томислав Симић - Крушевац
8. Музика - Радован Николић

… затим ватромет и закуска у скели...

МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2014

Морава – поетска сцена, Љубодраг Обрадовић

Седму годину заредом, на Западној Морави у селу Бела Вода, 06.09.2014. године, одржана је јединствена песничко-културна манифестација *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК*, која Мораву претвара у сцену, чији је идејни творац др Велибор Лазаревић, а коју заједнички организују, Вукова задужбина, КУД Ратко Јовановић и МЗ Бела Вода, Удружење песника Србије - ПоезијаСРБ са седиштем у Крушевцу и Друштво српско-руског пријатељства *ПРВОСЛАВЉЕ* из Крушевца. На манифестацији су ове године додељене награде за најбољу поезију и најбољу документарну фотографију на тему Мораве и Троморавља... Прочитајте и погледајте како је то било...

Песници на скели на Западној Морави у Белој Води

Програм су за ову 2014.-ту годину осмислили др Велибор Лазаревић, Љубодраг Обрадовић и Томислав Симић. На манифестацији МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК, која Мораву претвара у поетску сцену, реализовани су следећи садржаји:

- Томислав Симић је *Камен живота* предао Љубодрагу Обрадовићу, који ће наредне године бринути да вода на Беловодској чесми тече поетским токовима и буде извор живота;
- Песникиње и песници: Милош Милошевић Шика (Трстеник), Горица Стнковић (Лесковац), Снежана Тробок (Пале), Александар Дрндаревић (Ћуприја) Горан Минић (Брус) и Саша Милетић (Крушевац) говорили су своје песме о води и љубави на Беловодској чесми;
- Томислав Симић из Крушевца говорио је на скели, укотвљеној на сред Мораве своју беседу о води и водио програм на скели;
- Љубодраг Обрадовић је представио прву књигу поезије *ДОК МАШТАМ И САЊАМ* Јоване Марковић из Љубаве, а Јована је читала своју поезију из књиге и поезију о Морави;
- Своју поезију на скели говорили су песници и песникиње: Зоран Јовановић, Горица Станковић, Тамара Стојановић, Добрила Стојановић и Соња Ђорђевић (Лесковац); Снежана Кунтош-Тробок (Пале), Александар Дрндаревић (Ћуприја); Горан Минић (Брус); Милош Милошевић Шика (Трстеника) Саша Милетић, Вељко Стамболија, Јована Марковић, Миомир Панин, Саша Милетић, Љубодраг Обрадовић, Јована Пантић, Томислав Симић (Крушевац) и Горан Арсић, професор хармонике из Средње музичке школе из Крушевца

(овога пута као песник); Братислав Спасојевић (Бела Вода)...

- Да све није поезија показао је и доказао афористичар Ивко Михајловић...
- Наравно, поред песника свој наступ имали су и врсни музичари: Предраг Пеца Милетић - труба из Ћуприје; Мирослава Арсић - вокални солиста етно музике; Ратковић Андрија - хармоника, ученик Средње музичке школе из Крушевца, Радомир Јовановић из Ломнице и други, тако да је и овог пута програм био оригиналан, свеобухватан и непоновљив...

Томислав Симић Калпачки, домаћин манифестације говори БЕСЕДУ О ВОДИ

БЕСЕДА О ВОДИ - Томислав Симић Калпачки

У нашој прелепој Србији толико је дивних речних токова и све наше реке опеване су у песмама, са или без пратње музичких инструмената, као и у безброј стихова, које ствара вешто перо песника. Тако ће бити и вечерас, овде, у Белој Води, овде на скели, испод које чујемо протицање воде западне Мораве. „Моравски цароставник", јединствена манифестација у земљи, и данас је, по седми пут, окупила мајсторе пера, певаче, музичаре и друге уметнике из Србије, који ће „На светим водама Мораве" одати почаст води уопште, као и најопеванијој реци – Морави. Моја је дужност, а и задовољство да беседим о води. Беседа о води подразумева и беседу о битисању нашему, кроз векове и миленијуме.

У времену дугог памћења, не само кроз историју, јер она је кратка, већ и пре свега – кроз гене пра-пра предака наших, Срби, народ најстарији, своја станишта су вазда формирали крај, или у близини речних токова, те изворишта добре воде. Ми који се, на овај, или онај начин, мало више бавимо прошлошћу, а и многим другима је познато, знамо да су, иако неписмени, наши давни преци непогрешиво знали да одаберу идеално место за своје бивствовање: простор са здравом климом, плодном земљом и добром водом, која живот значи. О томе говоре многи топоними у Србији, које немамо потребе сада наводити. Зар је Стефан Немања, родоначелник светородне династије Немањића, тек онако бирао места за градњу дивних задужбина?! Поменимо само Студеницу испод планине Радочела. Ту је некада било ловиште зверова, али и ДОБРА ВОДА! Сви наши владари, краљеви и цари, деспоти

и кнезови, те угледни великаши и црнорисци, Божија станишта подизаху крај добре воде. Скоро све те воде су још и – лековите.

Добра вода породила је и добри народ, Сербе. Кроз дуго, али дуго време свога трајања, Срби су, као ни један народ у Европи, па и свету, научили да дају пример другима: добротом, љубављу и предусретљивошћу. Зар има лепшег начина дочекивања госта, или чак путника намерника, од чаше бистре, добре воде и коцке шећера, или слатка од неке наше воћке? Срби воле, доказано је то, све људе света. Лако праштају и заборављају, све би ти дали, осим земље своје! Не, то не дају! На тој земљи, крај много река и безброј изворишта красне, добре воде, добијана су прва дечија сазнања о свету, прве радости у игри, рађале су се прве љубави... На обали реке, или крај планинског потока и деца су се правила! Исто тако, младе снаше, са стомаком до зуба, на њиву су ишле, у њиви би се и породиле, а у оближњој реци, или потоку, дете би било први пут окупано... Али тај добри и печални народ навукао је завист, потом мржњу, а најпосле и решеност многих моћника – да нам отму! Не знају, кукавни, да земља није само пука земља, већ да сваки педаљ те земље чува небројене успомене, горе наведене и безброј ненаведених. Река и извор нису само пука река и извор. То је успомена, то је памћење, лично и генско, како већ рекох. Тим отимањем изазивају побуну предака, кроз гене потомака! ...Поменуо сам да су Срби народ најстарији. Ово не говорим само зато што сам Србин, већ с тога што за то имамо доказа.

Свет је запљуснула и шокирала вест када је Анатолиј Алексејевич Кљосов, биолог са Универзитета

Харвард, у свом научним раду тврдио да су српски гени стари 12 хиљада година, и потичу од Нојевог сина Јафета. Јафетови потомци населили су се првобитно у доњем току Дунава, у данашњој Србији, да би затим неки од њих кренули на север. Срби су, дакле, преци Руса. Ако мислите да је то све, није. Истражујући немачку историју, Немац Јирген Шпанут открива српска гробља на тлу Шпаније, Португалије и Бретање од 3.000 година пре Христа! А зашто не рећи и ово: у граду Сирбину, кога су Грци прекрстили у Ксантос, у покрајини Лици, Мала Азија, нађен је уклесан на великом камену српски законик из осмог века пре Христа. Законик је уклесан на српском језику и на србици, тако да се може без много труда читати. И то је оно што многима боде очи и хтели би да нас нема! Посебно они који су, као народ и држава, млађи од плота мога прадеде!

Један амерички поглавица, племена Сијетла, представник аутохтоног црвенокожног народа Америке, никако Индијанац, рекао је великом белом оцу, парафразирам: „Са неба је нестао белорепи орао, (а узгред, тај белорепи орао је узет за заштитника Америке и налази се на новчаници од једног долара, заједно са Џорџом Вашингтоном), ви сте га затрли, или протерали; нестали су бизони, које сте ви побили..., све реке сте нам загадили, а мој народ је пио ту воду, док ви нисте дошли!“ . Још онда, у оно време, за аутохтоне Американце, доласком белог човека и његовим неприличним чињењем, вода је била загађена. А данас?...

Вода коју свакодневно користимо највеће је чудо природе. О њој врло мало знамо. Оно што сигурно знамо о њој, јесте да без ње не можемо живети. Вода

је више него тајновита за наше лаичко поимање, и ни за једну познату ствар нема толико необичности као кад је у питању вода.

Научници су, експериментима открили да вода има свест, да памти. Међутим, људско схватање о начину на који вода "памти", врло је сиромашна слика оне дубине која памћење везује са нечим што би назвали свешћу или "свесвешћу" природе. У метафизичком смислу, свака Божија творевина је жива. О томе је говорио и Никола Тесла, цитирам: "Свемир је жив у свим својим видовима попут какве мислеће животиње… камен је мисаоно и осећајно биће, као што су то биљке, звер или човек… звезда која сија тражи да је гледамо, и да нисмо превише заузети собом, разумели бисмо језик и поруке… Своје дисање, очи и уши човек мора да усклади са дисањем, очима и ушима целог свемира…"

Вода је упијач и проводник свих енергија на земљи и у свемиру, и база живота на нашој планети. То су наши преци од давнина знали, наравно, не кроз науку, која није ни постојала, већ – осећајем. Наши људи су знали да се „стопе" са водом, да се „ороде" с њом. Поштовали су је и ценили, дивили су јој се... и молили Богу за њу. Ако је нема, молитва, ако је има превише, молитва. Сетимо се дивних обичаја, као што су додолке и додолске песме. Да не говорим о молитвама по храмовима, или усред поља. Вода у Светим списима, то је много више од просте физичке супстанце. То је својеврстан појам. Тај појам је, у извесном смислу, везан са идејом живота. У целом свету нема ничег мекшег и податнијег од воде. Али она је истовремено и чврста и јака. Нико не може да јој одоли. ... Кад се узјогуни, плави, бесна, силовита,

али и болесна, јер се у њу слива свакојаки отпад човеков.

„Податна, а побеђује јачином. Мека, а побеђује чврстином. И сви то знају, али нико се не усуђује да и сам тако поступа.”- написао је кинески филозоф Лао Це пре две и по хиљаде година.

Када падне на земљу у облику кише, вода је као новорођенче. Потпуно је чиста и не садржи никакве стране минерале и елементе. На свом путу кроз земљу она упија у себе све на што наиђе, док се на крају не појави као "зрела" на неком свом извориштy, и онда настави свој животни ток у облику извора, потока, река и језера, улазећи успут у свезу са живим светом на земљи.

То значи да је природна вода нешто много више него "H2O" (хемијска формула воде) - тј. јединење 2 атома водоника са једним атомом кисеоника.)

Вода, дакле, има свест, али је она и огледало људске свести. Некада давно човек је први пут себе угледао у каквој бистрој води и вода му је дуго служила као једино огледало. И данас нам вода већине река и језера може да послужи као огледало - наше душе, срца нашег, наше лично огледало! Но, изгледа да ми више не можемо, или не желимо да се погледамо у том огледалу. Осликава нас, данашње људе. На сву срећу, ту су песници. Они дају непогрешиву слику о свакој нашој реци, па тиме и речи утехе тој води. Могли бисмо макар замолити воду - да нам опрости за наше неправедно понашање према њој.

Вода учествује у сваком тренутку нашег живота. Али, да ли знамо какву тајну крије та задивљујућа сила? Ако би смо били свесни зашто нам је Бог даровао то благо, јединствено у целој васиони, много би смо се боље односили према њој. Али изгледа да нисмо свесни, одговор не знамо! Можда одговор зна једино сама вода.

... Говорио сам о доброј води, али у једном месту у земљи Србији постоји и бела вода! Та вода је управо овде, око нас! Није случајно што је и ово место добило име – Бела Вода. Ова вода, са неколико изворишта уоколо, од који се не зна које је боље, јер је савршена, била је и јесте – лек човеку! Блажила је плућа беловодских неимара, људи који су радили у каменолому, клесара, вајара и свих других. Није случајно што о води беседимо и певамо баш у Белој Води. Можда нас је име призвало себи, а да тога нисмо били ни свесни! Ми смо ту, дошли смо и долазићемо. Одајући почаст води доказујемо да смо ми сами – призвани себи. Нека наш гест буде апел СВИМА да се према води односимо као према живом бићу, јер вода то и јесте! Нека ова моја беседа о води буде завршена нашом заједничком молбом, њој, води, да нам опрости... Све вас молим да устанете... Поновите за мном, три пута: Опрости нам водо!... Опрости нам водо!... Опрости нам водо!

У Белој Води,
06. септембра, 2014. године

Томислав Симић Калпачки
- новинар, публициста, писац

Одлуке жирија конкурса *Моравски цароставник 2014* у саставу: др Велибор Лазаревић - председник; мр Спасоје Ж. Миловановић -члан; Вељко Стамболија-члан, Мића Живановић-члан и Љубодраг Обрадовић-члан донео је и на манифестацији саопштио следеће одлуке:

1. **На међународном конкурсу за уметничку слику и документарну и уметничку фотогрфију о Морави** прва награда се додељују Зорици Станковић из Ниша за фотографију *Скела на Морави*. Остале награде се не додељују...

2. **На *Међународном конкурсу за поезију о Морави*** награђени су следећи аутори:
   - Светлана Биорац за песму *Вече над Поморављем* - прва награда
   - Томислав Ђокић за песму *Химна о Морави* - друга награда
   - Александар Дрндаревић Сингер за песму *Игра сенки* - трећа награда
   - Елеонора Лутхандер за песму *МОРАВА* - трећа награда

3. Похваљене су следеће песме и песници:
   - Снежана Кунтош-Тробок за песму *Над Моравом*
   - Јована Пантић за песму *Мораво, свађам се са тобом*
   - Мирко Стојадиновић за песму *СТАРИ ВОДЕНИЧАР*

Чланови жирија (Љуба, Вељко и Вења) уручују награде

Зорици Станковић из Ниша је добила прву награду за фотографију *Скела на Морави*

Зорица Станковић из Ниша и Мића Живановић из Крушевца (снимљени Зоричиним фото-апаратом)

Бата Спасојевић, др Велибор Лазаревић и Радован Николић на скели (фотографија Зорице Станковић из Ниша)

Светлана Биорац Матић

ВЕЧЕ НАД ПОМОРАВЉЕМ

Свицима се окитило поље
и по небу рој се звезде просу
док у косе уплиташе врбе
поветарац и вечерњу росу.

Зашкрипаше скеле на Морави
под теретом година и рода,
ко да шапће неку слатку тајну
на брзаку зажубори вода.

На заласку љубило је Сунце
Поморавље питомо и плавно
а кроз вече разлеже се песма
„Ој Мораво, моје село равно...“

Јавиши се аласи са реке
Месец срмом осрми таласе
што путују шумно, гргораво,
крај ливаде, воћњака и баште.

Три Мораве, ко три златне нити,
три линије живота на длану,
ушушкане у сомотно вече
већ сањају о новоме дану.

© Светлана Биорац Матић

СВЕТЛАНА БИОРАЦ-МАТИЋ – првонаграђена песма

Живи и ствара у Алексинцу. Песник је за одрасле, песник за децу, сликар... На ***Међународном конкурсу за поезију о Морави*** добила је прву награду за песму *Вече над Поморављем*.

Писањем се бави дуги низ година. Има објављене три гњиге песама за одрасле, а у припреми јој је прва књига поезије намењене деци.

Досад је објавила књиге: „Камене Стопе" (2002) „Тетоважа душе" (2010) и „Чекајући воденичаре да се врате" (2014) све у издању Центра за културу и уметност Алексинац.

Добитник је бројних награда и признања као и Општинске награде града Алексинца за стваралаштво и допринос култури.

Песме су јој превођене на више светских језика.

Живи и ствара у Алексинцу, где је и члан Књижевног клуба „Велимир Рајић".

ХИМНА МОРАВИ

Морава није Рајна,
ни Нил, ни Брамапутра.
Морава се не улива у Дунав,
него у модра јутра!

Старија од Старих Словена,
старија од Старих Грка,
старија и од човека,
прастара српска река!

Накриви капу небеску
река с две мокре рачве.
Док се ваљушка у песку,
успут напуни бачве.

Она ми лиже стопала.
Поздрављају ме мрене.
Морава не зна за жеђ
и Месечеве мене.

Уз невиђену грају,
купа се већ у мају
Уз јато ветропир-ђака,
облачи јакну врбака.

И пањеви и чамци.
Под петом римска сидра.
Морава се прађакне
као најлепша видра.

А на језику спруда
два, самоникла дуда.
У лето слатко се згусне
то мастило за усне.

Морава зна да меље,
да испуњава жеље.
Кад посла тол`ко нема,
уме и да задрема.

Уме да кити сватове,
да оседлава атове,
Уме да пуца из топа.
Уме што не зна Европа!

Када нас занемари,
уме да се разјари.
Уме да имитира море,
уз ноћне грозоморе.

Уме да ваља кладе,
плугове и ограде.
Уме, Боже ме прости,
страх да утера у кости!

Понекад, мекша од свиле,
врби голица жиле.
Ломећи погачу врућу,
још благосиља кућу!

Збиља је Морава „Велика“,
већа од океана,
мада би могла стати
чак и на пола длана!

Старија од Старих Словена,
старија од Старих Грка,
Морава – митска река,
Морава – водена трка!

©

Томислав Ђокић, Скорица – Ражањ

Томислав Ђокић – Скорица, Ражањ

Елеонора Лутхандер из Стокхолма на промоцији у Крушевцу

МОРАВА

Пливамо леђно у трави
певамо Морави
лећи
тећи

Мора Морава
морамо ми

Ни једно ни друго
се не може избећи
лећи
тећи

Мора Морава
морамо ми

© Елеонора Лутхандер

Елеонора Лутхандер, Стокхолм - Шведска

ИГРА СЕНКИ

Згашњава се сунце у таласу реке
Румен бојом боји стазе трава мека
А кроз врабаке свици осветлише путе
Из тамине с пута сустиже ме сенка

Јурну испред мене да претекне време
Утече под гране што се реци нагле
Спојише се сенке устрепталих срца
Пожудно сад љубе усне ко од магле

А само месец позна истину о нама
Уваљана трава заједничка сенка
Скрила је ноћ тамна, топла , мека

Затече ме зора са мирисом воде
Кривудаве стазе преда мном су јасне
А чекаће сенка у врбе скривена
Да сунце поново у Мораву згасне

Александар Дрндаревић Сингер, Ћуприја

НАД МОРАВОМ

Оног врелог лета
На Морави сунце ми грејало власи
Гледала сам сјајни зрак док пада
И воду цртежима краси.

Лик на површини, указа се оку
Чамац усталаса слику наде.
Алас искорачи на доку
Погледа ме, дах ми стаде.

Талас запљусну снажно
Шешир мој у воду паде.
Његов скок, одважно
Испружена рука из реке, шешир даде.

Додиром лаким к'о ватром зажари
Кренух ка њему, корак одважни.
Поглед нежан тада ми подари
Падох у његов загрљај влажни.

Овог врелог лета, Морава нас гали
Сунце греје власи
Под сјајним зраком који пали
Цртеже на води, жели да украси.

© Снежана Кунтош Тробок

Пале, Република Српска

Снежана Кунтош Тробок, Пале - Република Српска

Мирко Стојадиновић, Макрешане - Крушевац

СТАРИ ВОДЕНИЧАР

На амбару житном стари воденичар
спустио је своје остареле кости.
Сећа се са сетом, давно прошлих дана,
ова воденица, свима добро знана.

Воденица стара, сад више не меље,
вода је утихла, точак не окреће,
чекетало старо, више не клепеће,
ех, старино моја, нас сад нико неће.

И моје су кости сад крхке и ломне,
као што је тебе сипац прогризао.
Године су тешке, оставиле трага,
једва себе вучем, издаје ме снага.

Уздаси су тешки, очи пуне суза,
огрубеле руке са муком подиже
воденичар стари да обрише сузе.
Ех, пас'ји животе, што ми снагу узе.

Сећаш ли се, стара, како је то било
пре година много млади кад бејасмо?
Воденични камен никад стао није,
а клепало твоје многе тајне крије.

Многа гладна уста нахранила ти си,
са тобом су расла и сва моја чеда.
Са камена твога брашно док се млело,
хранила си хлебом цело наше село.

И ваздан си била пуна помељара,
са радошћу теби долазили они.
Слушале се приче, и лепе и таште,
акрепи су били плод душевне маште.

Време без милости и нас је самлело.
И Морава стење, као да би стала.
А питам се, стара, шта се с нама збило?
Хоће ли још мало да нам куца било?

Хоћу ли те опет ја видети, не знам?
Опраштам се с тобом, хеј, старино моја.
Престављење Богу мене томе спречи,
Опрости ми, рано, време то не лечи.

© Мирко Стојадиновић

МОРАВО, СВАЂАМ СЕ С ТОБОМ

Мораво, свађам се с тобом, ти чудна реко,
А како и не би', кад ме болна успомена веже,
Под валима твојим нестао је драг ми неко
Зато у грудима мојим без престанка стеже.

О, Мораво, знаш да будеш питома и тиха,
Али и страшна, грозна, кад набујаш силно,
Зна твој талас бесни чамац да зањиха,
Тад грабиш без мере, узимаш обилно!

Мој стриц је само на другу страну хтео,
А Срњани пливачи нису, нити су чамџије
Знам да по ветру и пљуску преко није смео,
Али за опасност тада марио није,

Јер племенит и добар он је човек, ето...
Знаш ти о сваком ко је на твојој води
Знаш да је отишао по своје верно псето
И зар у повратку то да му се догоди?!

Мораво, теби говорим, па тек онда људима,
Знам да разумеш, јер знам вода има свест!
И како онда не знаш да многе стеже у грудима
Кад учиниш тај страшни, хировити гест?!

Али, Мораво, знам да ти си само река,
Да нас придржиш ти немаш руке,
Тако ће бити вазда, док је света и века,
А и од нас људи ти имаш сопствене муке.

Како многи знају страшно да те загаде,
По теби плута бачено – тушта и тма,
Питам се, зашто то људи теби раде
И да л' си због тога по кад-кад зла?!

Сада ме срце већ удвојено боли
И зато што си бесна некојих дана,
Па узимаш оне које блиски воли,
А жао ми је и твојих сопствених рана!

Јована Пантић, Крушевац
Члан Друштва српско-руског пријатељства „Православље" – Књижевни клуб и члан Књижевног клуба „Богољуб", Јасика

Јована Пантић из Крушевца

Томислав Симић предаје Моравски белутак Љубодрагу Обрадовићу

Заједничка слика на Беловодској чесми

Горица Станковић из Лесковца

Заједничка слика на обали Западне Мораве у Белој Води

Горан Минић из Бруса

Саша Милетић из Крушевца

Снежана Кунтош-Тробок, Пале – Република Српска

Александар Дрндаревић Сингер из Ћуприје

Томислав Симић из Крушевца и Љубодраг Обрадовић из Треботина

Предаја камена ...

...и испијање вина

Предраг Пеца Милетић из Ћуприје (са трубом)

Зоран Јовановић из Лесковца

Песници стојећи одају почаст води и моле је за опраштај због угрожавања њене чистоће

Горан Минић из Бруса

Радомир Јовановић из Велике Ломнице

Јована Марковић из Љубаве

Тамара Стојановић из Лесковца

Добрила Стојановић из Лесковца

Горица Станковић из Лесковца

Соња Ђорђевић из Лесковца

Снежана Кунтош-Тробок, Пале – Република Српска

Горан Арсић из Крушевца

Ивко Михајловић из Крушевца - АФОРИЗМИ

Поједох се од муке.
Ту имам загарантована три оброка.
$
Бог је на нашој страни.
Једино он може овакве да нас трпи.
$
Караван глупости
на свом челу има највећу заставу.
$
Власт је супер,
а има и дизела.
$
Док је коза корила овцу,
вукови су у тору направили масакр.

Нико није толико јак
да понекад не би могао бити слаб.
$
Ко често проба тугу,
није искључено да ће се и заљубити у њу.
$
Песник који чучи у мени
пише афоризме из велике нужде.
$
Цеде нас као лимун
јер кажу да је то здраво.
$
Омамљени мемлом свакодневице,
висимо на трулом канапу живота.
$
Србија је земља у којој диплома
завиди чланској карти.
$
Врхунац мизерије,
то је оно када вам и на сиромаштву завиде.
$
Средње године су поодмакла младост.
$
Пун ми је животни календар празних дана.
$
Велики људи не умиру.
Они само излазе из нашег видокруга.

© Ивко МИХАЈЛОВИЋ

Милош Милошевић Шика из Трстеника

Драган Тодосијевић из Треботина

Мирослава Арсић из Пепељевца

Миомир Панин из Јасике

Братислав Спасојевић из Коњуха

Горан Арсић из Крушевца

Љубодраг Обрадовић из Треботина

Кићење Беловодске чесме

Зоран Јовановић, Горица Станковић и Добрила Стојановић из Лесковца

А на крају - поново у кафану...

Плакат манифестације за 2014. годину

МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2015.

УЗ или НИЗ МОРАВУ? – Љубодраг Обрадовић

Љубодраг Обрадовић је на Беловодској скели 05.09.2016. г. , као домаћин овогодишње манифестације МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК, изговорио следеће речи:

Поштовани пријатељи поезије, музике, Мораве… Велика је част поздравити Вас управо овде на Морави, у срцу Србије, у Белој Води, која је изнедрила вредне вајаре који сјај Беловодске Розете проносе широм света. Надам се, да ће сјај поезије и музике, који ће вечерас отпловити низ Мораву у свет, имати исту судбину и да ће се све лепоте овог поднебља показати онаквима какве и јесу, величанствене...

Сећајући се 31.08.2008. године, када је у Белој Води одржана по први пут јединствена књижевна колонија *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК* у организацији Месне заједнице Бела Вода, КУД-а *Ратко Јовановић* и Вукове

задужбине у Белој Води, не могу, а да не изговорим: вечерас сам посебно задовољан и срећан:

· прво, што сам и сам био међу учесницима те прве колоније (увек најтеже, јер тешко је започети било коју активност),
· друго, ваљан разлог да моје задовољство и срећа буду још већи је и чињеница да се од 2009. године и установа Културни центар из Крушевца (у којој сам тада био директор) укључила као суорганизатор и скромни донатор овог, надасве, вредног пројекта и
· треће, моје задовољство је тим веће што је и Удружење песника Србије - ПоезијаСРБ од прошле, 2014. године, активни учесник ове манифестације.

Дружење песника и свих заљубљеника у поезију, науку и уметност, које се догађа на скели, укотвљеној на средини Мораве уз светлост Месеца и бакљи, и уз музику која тече заједно са реком, свакако је јединствено у Србији.

Песници који читају своје стихове, филозофи који казују своје визије о свету који тече, певачи, фрулаши, трубачи, хармоникаши, виолинисти, гуслари... и сви други учесници и гости, добар су знак да идеја коју је осмислио др Велибор Лазаревић, а у самој реализацији имао и има помоћ од многих занесењака попут Бате, Игњата, Радета, Ивана…, који верују у значај који Бела Вода има на културном небу Србије и света, доноси још један приступ пун лепоте и садржаја који ће трајати...

Јер, "оно што је Сена за Француску, Волга за Русију, Мисисипи за Америку, Нил за Египат, Жута река за Кину, Амазон за Бразил, Еуфрат и Тигар за арапске земље, Ганг за Индију - то је за Србе и Србију Морава".

"Те реке, као да су одређивале судбину народа који су живели на њиховим обалама па су, отуда, и најприсутније и у њиховом животу и у њиховим књижевностима. По

њима (њиховим именима) препознајемо и земље којима теку и народе који око њих настају и опстајавају. И, ето у томе обистињења Хераклитове мисли да "од земље постаје вода, а од воде душа". Баш због те земље, због те воде и због те душе и Морава је најопеванија река у српској књижевности, па Вук Караџић, с правом, вели да су "Срби готово сваку већу воду називали Моравом". Душа српског народа је опијена Моравом, а благородна нарав и дух Мораве одувек су били шири и већи од њеног земљописног шара".

Ове речи, које тако једноставно казују суштину значаја Мораве за Србију, записао је др Велибор Лазаревић, идејни творац ове манифестације, у својој јединственој антологији "Играли се коњи врани" још 1991. године. Сви ми, вечерас овде присутни, потрудићемо се да у тај мозаик о Морави додамо бар један мали камичак из наших душа, макар то био онај срећни белутак који ће о Белој Води упамтити све бајке... И ову вечерашњу.

Поштовани пријатељи, вечерас Вас нећу замарати мојом омиљеном причом о брзини којом се свет данас мења, нећу Вас замарати ни чињеницом да је час, кад ће вештачка интелигенција постати стварност, све ближи, јер сам вечерас одлучио да снови буду на првом месту.

У то име, све Вас, још једном поздрављам, а чиме другим него песмом коју сам написао уместо беседе и посветио је песницима и свим сањарима света, у славу ПОЕЗИЈЕ, у славу Мораве!

УЗ или НИЗ МОРАВУ?

Куда и како пливати даље?
Уз или низ Мораву, питање је сад?
Судбини питање по голубу шаљем
да успоставим нарушени склад.

Јер, одавно песму нисам написао
која ће срце спокојним да држи...
И кренуо да пронађем смисао,
који неће немиром ум да спржи.

Јер, одавно нисам изнад Мораве
летео на крилима својих снова
и тражио ону, што има очи плаве,
да јој стихом стварам свет изнова.

Јер, одавно ме љубав није понела
у чаробни свет, који само она тке.
И не видим одавно, излаз из тунела,
иако и превише верујем у снове.

Све реке, одувек, некуда теку,
полако односећи наше наде.
Одувек сви газимо исту реку
и живот нам неко од рођења краде.

Све наше истине неумитно вену,
заблуде су нам, из дана у дан, веће.
Ја још љубоморно чувам успомену
на своју младост и те дане среће.

Кад сам у моравским вировима
конопљу са својима знао киселити...
И сањао, да ће ми после, на прелима,
девојке у живот љубав уселити.

Кад сам у моравским воденицама
брашно од целог зрна пшенице млео
и волео цуру са бујним плетеницама,
која се памти за живот цео.

Кад сам у вечери топле, летње,
газио спрудом и моравским брзацима
и знао, да спречити ме нико неће,
да кроз живот пловим на стиховима.

То сећање и сад ме у изазове узноси...
Животно искуство само је обмана!
Живот слабиће као сабљом коси
и исклеше им у срцу безброј рана.

А ја још увек у души гајим спокој.
Стихови ми изнова, срцу мир доносе.
Свако живи нек живи сан свој,
а моје мисли, сад су као кап росе.

Ако их рука одмах на папир не разлије,
своју истину и од мене ће скрити.
Као сунце, кад првим зраком росу попије,
тако ни мене, ни мисли, више неће бити.

И куда и како пливати даље?
Уз или низ Мораву, питање је сад?
Ја више не бринем за те ситне детаље,
јер знам, прошлост се не враћа никад!

И куда и како пливати даље,
кад је на сред Мораве укотвљена скела?!
Судбина и мени одговор по голубу шаље:
Животна струја те, низ матицу, већ понела...

© Љубодраг Обрадовић

А године шуме низ Мораву… – Љ. Обрадовић

Осму годину заредом, на Западној Морави у селу Бела Вода, 05.09.2015-те године, одржана је јединствена песничко-културна манифестација *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК* чији је идејни творац др Велибор Лазаревић, а коју заједнички организују: Вукова задужбина, КУД Ратко Јовановић и МЗ Бела Вода, Удружење песника Србије - ПоезијаСРБ са седиштем у Крушевцу, Друштво српско-руског пријатељства *ПРВОСЛАВЉЕ* из Крушевца и Културни центар Крушевац. Програм је ове године реализован у три простора: у Музеју клесарства, односно Дому културе, где је Др Велибор Лазаревић говорио о извору писмености у Белој Води - ткз „камену мудрости", на Великој Беловодској чесми и на Скели на Западној Морави у Белој Води.

На манифестацији су учествовали песници и музичари из: Инђије, Крушевца, Трстеника, Ћићевца, Беле Воде, Љубаве, Треботина, Макрешана... Домаћин ове поетско-музичке колиније био је Љубодраг Обрадовић, а КАМЕН

БЕЛУТАК, као знак домаћина за наредну 2016. годину предао је Милошу Милошевићу Шики из Трстеника. Учеснике ове манифестације поздравили су Игњат Видаковић - председник МЗ Бела Вода и др Велибор Лазаревић идејни оснивач манифестације, који је као трајну успомену овогодишњем домаћину уручио повељу *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК*. Програм су водили и осмислили Братислав Спасојевић и Љубодраг Обрадовић, а музиком су га обојили гуслар Бранко Ћировић Ћиро из Ћићевца, хармоникаш и вокални солиста Вуле Радмановац из Крушевца и Александар Миланović на кларинету уз ритам који је давао Иван Јовановић на бубњу.

Професор књижевности Мирољуб Несторовић је говорио песму *НОЋ ПРЕД ПОЛАЗАК* Танасија Младеновића, а Ивко Михајловић се потрудио да ово поетско-музичко вече има излет и у његове афоризме.

На Беловодској великој чесми стихове су говорили песници: Јована Марковић из Љубаве, Дарко Главаш из Инђије, Мирко Стојадиновић из Макрешана, Боривоје Видојковић из Ћићевца, Томислав Симић из Крушевца и Милош Милошевић Шика из Трстеника. На Беловодској скели поред поменутих песника своју поезију су говорили и: Љубодраг Обрадовић, Светлана Ђурђевић, Живојин Манојловић, Вељко Стамболија, Живомир Миленковић и Миломир Мића Терзић из Крушевца, Бранко Ћировић Ћиро из Ћићевца, Братислав Спасојевић из Коњуха, Драган Тодосијевић из Треботина и Стојан Илић Цане из Трстеника.

На манифестацији су уручене и награде са међународног конкурса *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК* за поезију и уметничку слику, односно фотографију о Морави. Погледајте како је све то било...

Учесници манифестације *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2015.* на скели

Председник МЗ Бела ВОДА Игњат Видаковић

Др Велибор Лазаревић уручује признање Љубодрагу Обрадовићу

Љубодраг Обрадовић са признањем *МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК*

Вуле Радмановац из Крушевца (соло хармоника)

Честитке за победничку песму на конкурсу о Морави: Велибор Лазаревић и Светлана Ђурђевић

Иван Јовановић из Беле Воде и Александар Милановић
из Крушевца

Јована Марковић из Љубаве

Дарко Главаш из Инђије

Боривоје Бора Видојковић из Плочника код Ћићевца
и Томислав Симић из Крушевца

Мирко Стојадиновић из Макрешана код Крушевца

Томислав Симић из Крушевца

Милош Милошевић Шика из Грабовца код Трстеника

Камен Белутак – обележје Моравског Цароставника

Камен је од Љубодрага Обрадовића из Треботина примио Милош Милошевић Шика из Грабовца…

…затим су испили по чашу руменог вина…

… а вода је на Беловодској чесми наставила да тече…

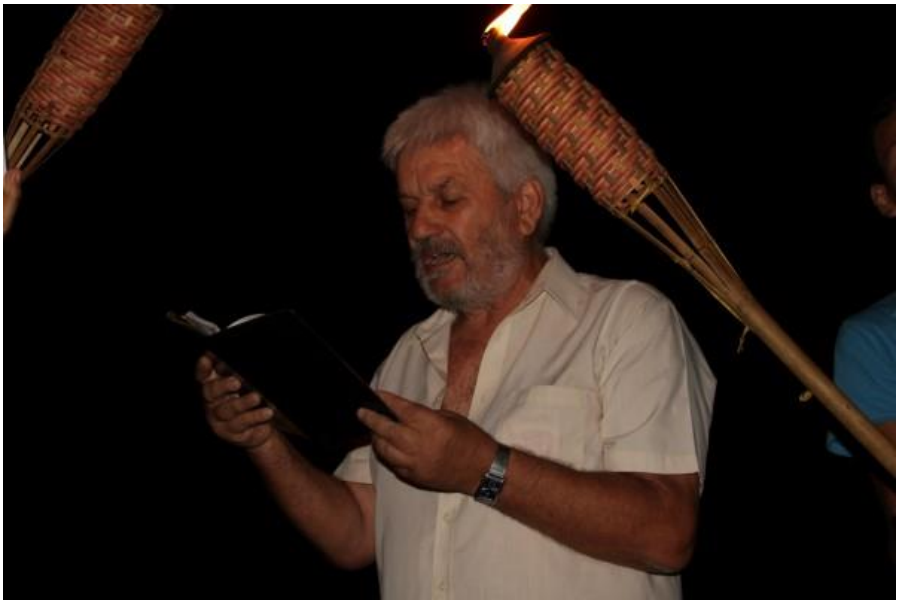
Мирољуб Несторовић

Боривоје Видојковић из Плочника код Ћићевца

Мића Терзић из Крушевца

Бранко Ћирковић – Ћиро из Ћићевца

Живомир Миленковић из Крушевца (Бегово Брдо)

Саша Милетић и Вуле Радмановац, обоје из Крушевца

Ивко Михајловић

Венац цвећа плови низ Мораву

Вера, љубав и нада плове низ Мораву

Запис на Беловодској чесми

Беловодски камен мудрости

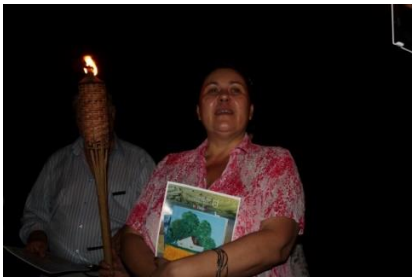

Плакат манифестације за 2015.

ОДЛУКЕ ЖИРИЈА

На својој седници одржаној 04.09.2015. године у Крушевцу, Цара Лазара 142, жири у саставу: др Велибор Лазаревић – председник, Вељко Стамболија – члан, Латинка Ђорђевић – члан, Мирослав Мића Живановић – члан и Љубодраг Обрадовић – члан донео је одлуке о наградама на МЕЂУНАРОДНОМ КОНКУРСУ ЗА ПОЕЗИЈУ О МОРАВИ и МЕЂУНАРОДНОМ КОНКУРСУ ЗА УМЕТНИЧКУ СЛИКУ И ДОКУМЕНТАРНУ И УМЕТНИЧКУ ФОТОГРАФИЈУ О МОРАВИ:

НА МЕЂУНАРОДНОМ КОНКУРСУ ЗА ПОЕЗИЈУ О МОРАВИ награде су добили: 1 место - Светлана Ђурђевић из Крушевца за песму МОЈА МОРАВА; 2 место равнопрвно деле: - Весилин Гајдашевић из Факетића за песму *МОРАВА ЉУБАВИ НАШЕ* - Елеонора Лутхандер из Шведске за песму *ПОВЕЉА МОРАВЕ* и - Слађана Обрадовић из Ниша за песму *МОРАВА ЉУБАВИ ПУНА*; 3 место равноправно деле: - Живојин Манојловић из Крушевца за песму *ВАТАМ РИБУ* и - Драгош Павић из *ОТАЏБИНО ТУ САМ*. **Жири је посебно похвалио поезију младих песника:** Јоване Марковић из Љубаве и Луке Максимовића из Ниша. **Жири додељује захвалнице за поезију о Морави песницима:** Братиславу Спасојевићу из Коњуха за песму *ПЕСМА БЕЛОЈ ВОДИ*; Мирку Стојадиновићу из Макрешана за песму *БЕЛУТАК*, Драгану Тодосијевићу из Треботина за песму *КРАЈ МОРАВЕ*, Дарку Главашу из Инђије за песму *ВОЛИМ ТЕ МОРАВО* и Александру Коцићу из Алексинца за песму *ЖИВЕЛА ЈЕ КРАЈ МОРАВЕ*.

Светлана Ђурђевић - првонаграђена песма МОЈА МОРАВА

МОЈА МОРАВА

Тако ми овога дана
И мога имена Светлана
Тако ми овога дана
Направила бих велики грех
Велики осунчани смех

Требало би месечеве капљице
Уткати у косе набујале Мораве
Пре гласа плаве љубичице

И не би више долазиле зиме
Стално би у завичају цветао југ
А пролеће не би напуштало луг

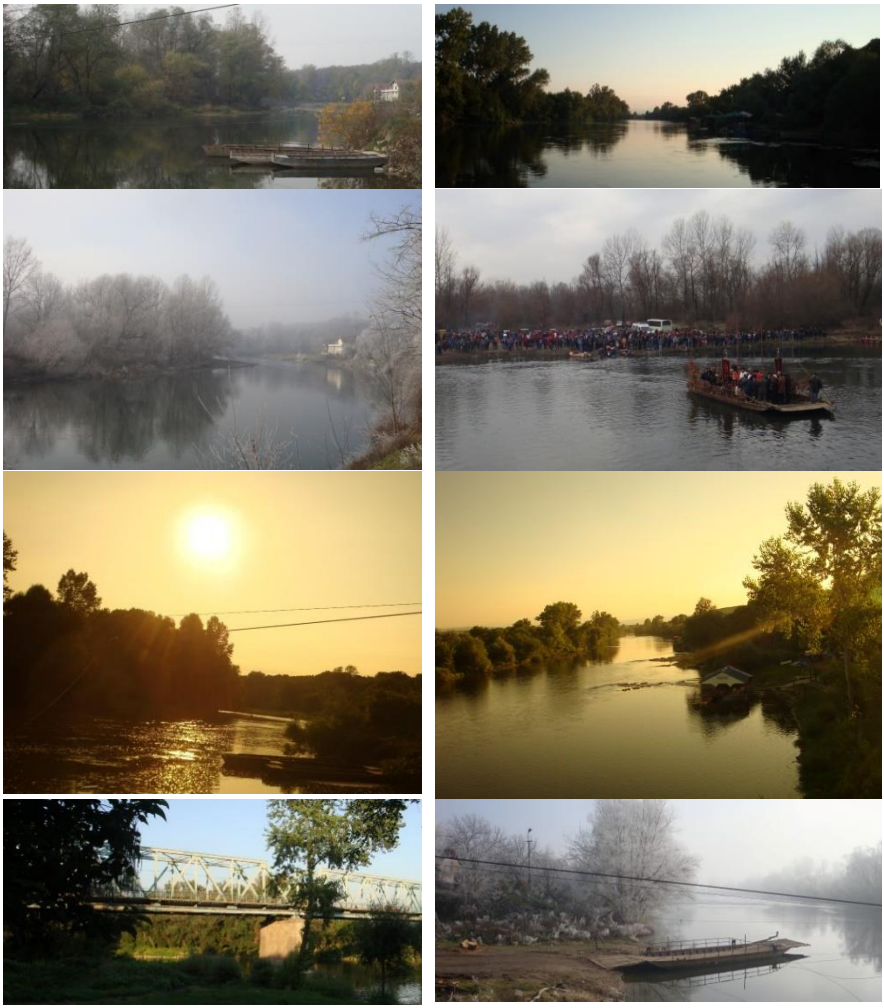
По читав дан
Савијам сунчеву росу
И разбијам брзацима сан
Само да би Морава
Имала чечураву косу

И тако клешем месечеве опеке
И брзацима Мораве вијуге ткам

Тако ми овога дана
И мога имена Светлана

© Светлана Ђурђевић из Крушевца

НА МЕЂУНАРОДНОМ КОНКУРСУ ЗА УМЕТНИЧКУ СЛИКУ И ДОКУМЕНТАРНУ И УМЕТНИЧКУ ФОТОГРАФИЈУ О МОРАВИ прву награду је добио Живојин Манојловић из Крушевца за фотографије Мораве.

Живојин Манојловић – награда за фотографију

МОРАВА ЉУБАВИ НАШЕ

У времену које оде,
А још траје и постоји,
Крај Мораве бистре воде,
Живели су Преци Моји!

Рано зором и пополдне,
Како каже Слово Древно,
Крај Мораве њиве родне,
Радили су свакодневно!

Имали су што им треба,
А и што им жеља тражи,
На асталу свагда Хлеба,
Од пшенице и од ражи!

Од давнина топлог крила,
И Велике Душе Своје,
Морава је Њима била,
Ко Вољена Мајка што је!

Поштеноме Делу склони,
Какви су и сами били,
Мораву су Нама Они,
У наслеђе оставили!

Било лето или зима,
Нашом душом радост влада,
Јер све што је била Њима,
Морава је Нама сада!

Сјајем сунце Њу док злати,
И сја месец ко на стражи,
И За Нас ће Хлеба бити,
Од пшенице и од ражи!

© Веселин Гајдашевић,
Факетић

Веселин Гајдашевић, Факетић

Рођен сам пре 63 године. Песме пишем од своје ране младости.

До сада сам објавио четири збирке песама а заступљен сам и у стотинак заједничких зборника. Своје песме и песничке прилоге објављивао сам у готово свим нашим познатијим листовима.

Добитник сам 109, што домаћих што међународних награда за свој песнички израз. Својевремено доста сам писао и за телевизију, а иначе дежурни сам и званични песник наше познате забавно-хумористичке емисије Караван Првог програма Радио Београда.

Живим и стварам у Факетићу.

ПОВЕЉА МОРАВЕ

Доћи ћу поново
у песничке Мрчајевце
под условом
да у соби буде
ршум

Мислим -
не мора да буде срећено
али да на узглављу буде
књига

Аутора бих радо
те ноћи крај Мораве
превела на један страни
језик

© Елеонора Лутхандер

Елеонора Лутхандер, Стокхолм, Стокхолм

Рођена је 9. фебруара, 1954. године у Крушевцу. Дипломирала је на Економском факултету у Београду. Удаје се за шведског новинара Пера Лутхандер 1975. године са којим има двоје деце, др Алекандру Лутхандер и мр Амадеус Лутхандер. Живела је у Будимпешти, Минхену, Москви, на острву Хвару и Београду. Сада живи у Стокхолму.
Елеонора је написала укупно 30 књига поезије и песничких превода. Превела је најважније савремене шведске песнике на српски језик. Елеонора Лутхандер је заступљена у Нобеловој библиотеци са своје две збирке поезије на шведском језику. Превела је песме 186 српских песника на шведски језик у три тома антологије "Поезију ће сви писати". Бави се естрадном поезијом и поетским перфомансом. Прави икебану од оригами цветова са хаику стиховима, Добила је Златну значку Културно-просветне заједнице Србије 2007.

МОРАВА, ЉУБАВИ ПУНА

Као да бежи
Док колебањем изгара
Због наше одсутности.

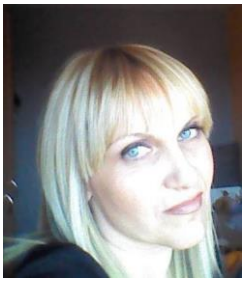
Тиша него раније
носи изгубљене варке
Не окривљујући икога
Због замки
И нејасног треперавог
Пута наде
Од кога смо одустали.

Подстакнута тако
Усталасала се
И јури.

По рањивим успоменама
Заборављајући падове
И успоне
Одмерава наша питања
Без одговора.

Верујући у нас
Тече,
Љубави пуна.

© Слађана Обрадовић, Ниш

Слађана Обрадовић, Ниш
рођена је у Земуну 1970. године. Од 1971. год. живи у Нишу. Завршила је Филозофски факултет, одсек: филозофија и социологија. Од 1999. год. ради као професор филозофије. Запослена је у Првој нишкој гимназији "Стеван Сремац". У гимназији је руководилац Филозофско-књижевне радионице за ђаке.
Песме пише од основне школе.

Осим песама пише и приче, а у припреми је и један роман. У млађим данима била је учесник многих песничких манифестација и фестивала, а њено учешће је запажено, о чему сведоче дипломе и похвале.

Песме су јој објављиване у разним локалним листовима, књижевним часописима, као и на сајтовима који се баве поезијом и прозом. Године 2006. објавила је прву збирку песама "Сан и време". Члан је Удружења писаца "Чегар" из Ниша.

ВАТАМ РИБУ

Седим на траву
Уз Мораву
Лечка
Дубим на главу

Река тече
Сунце пече
Лада нема
Да се дрема

Ветрић чарлија
А мене прија

Тамогор
Чобанче
Фрулу свира
У срце ме дира

Воденица клепеће
Жито меље
Точак окреће

Риба неће
Да јее
Звонца на штаповима ћуте

Из чокањче
Дрмну мало
А из торбе
Све повади
Од ране
Што остало

Погачица танка
Бела
Ки дан
Кришка сира
Сланина
Тврда, дебела
Баш се види
Да је зрела

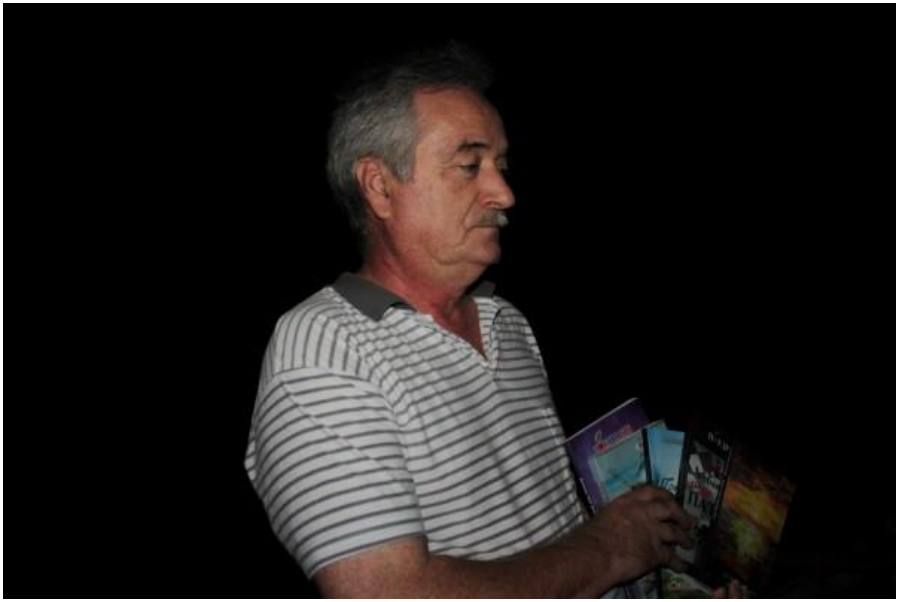
Бритвичетем
Очисти
Са перцима
Лукац млади
Црни,бели
Да ме слади

Оj Мораво
Бистра моа
Опевана од
Певача
Изневери
Твог пецача

Попи пиво
Па спакова
Ствари свое
Сав уморан
Од пецање
Одо
Код женице
Драге мое

Живојин Манојловић, Крушевац грађ. инг. (у пензији) рођен 1953 године у Крушевцу. Са супругом Верицом има двоје деце. Од скоро је добио и титулу **ДЕДА*.* Пише љубавну поезију, поезију Моравског краја на етно сатиричан начин и кратке приче веселих догађаја.

Живојин Манојловић из Крушевца

ОТАЏБИНО, ТУ САМ

Ој, Мораво, моје село равно
под гором Јелицом, испод
Овчара и Каблара, по
стрминама Вујна и Острице,
а Гоч и Столови и
шумадијски долови
ваносе твоје име, Мораво,
стрепиш за своје ратаре
и њихове атаре.
Обереш каткад пре рока
па остане народ без
свога уротка, а ти се
разлијеш до зла бога
не може да стане
боса нога, уморно а хучно
прегазиш поља, шта је
за тебе моравска дољa.
Горе високо на наша брда
нећеш невина и горда
тамо си поносна и силна,
недостижна у врлетима,
високо нећеш, тамо
где соко лети, теби ништа
не прети, ал' зато слијеш
сву силу своју на плодне
њиве у присоју
зајауче ратар у своме
јаду, не даш му сетве ни
хране стаду, узмеш му
рано жито, обереш брескву,
шљиву ранку, пшеницу
затреш на уранку, посечеш,
отмеш у једном дану
АЛ СТАНИ
МАЛО НЕВОЉО ЉУТА
доста је било јадиковке.
Морава неће без српске
псовке, неће без крста
неће сама без српског
храма, пред богом
нема срама, отац је вишњи
силу јој дао, а ми смо зато
Моравци њени благословци
јер где је она
ту је српска душа покорна
и кад је осиона
воли је јер је пркосна
и када затре
никада силом својом
не гаси ватре
јер пламен срца
њеног саборца
не може водом да угаси.
Рођен на њеном чуну,
поред њенога млина,
усред њиве кукуруза,
на пољу малина,
испод дрвећа шљива,
под дуњом ил' јабуком
њеном, останеш омађијан,
затрављен
укусом древним,
постанеш њена залога
и белег, па хајде ако можеш
да будеш пребег.

То је оно што трба знати
отаџбина је она,
она је наша мати
њен јутарњи мирис
и зов њених птица,
пуњпуриче препелица,
цвркуће сеница,
распеван славуј негде у
крошњи, заиграло коло
у моравској ношњи
а стас к'о бор
полетан...

полетан као вихор
језиком народа свога
на свадбе и посела
опеване игре и веселља,
све је то она
отаџбина од искона
лутала па досељена
а Морава даде живот
за племена расељена,
огрну нејач шумом
и водом и ливадом
и брегом, забеле стадо,
узвитла зора од развигора
а она, Морава река,
Западна, Јужна и Велика
слише се долинама
хранитељкама
позваше у складан хор
мећаву, зиму, ограшје, лето
и вихор и све то поста
само наша отаџбина
од искона, лепша од свих
Урала, Мисисипија и
Амазона,
ист ривера и вест Рио
гранде.

"Баците поглед по
кршу и пољу, свуда су
гробља ваших прадједова,
од своје земље
где ћеш наћи бољу
а земља ваша земља вам је
ова".

и "ОНИ" хоће да кажу свету
како је моравска јела,
смрека и бор, планина
Златибор, храстово дрво
и његов жир, хајдучко
семе, проклетство, немир
дивљина сурова неизмерна,
треба то кротити
бичем и кнутом па
онда редом-тенком и
метком, дубоком јамом,
громким фијуком небеског
аероплана до бездана,
а отаџбина је она нама,
како ће сама да живи
без срама ако нас
нема, биће проклета
од Бога свога, па ни
Сотона неће на голу земљу
затрпану у пепелу, на
прочељу.

Отаџбино, ту сам и ја
с тобом на брдовитом
Балкану, Треба ли поново у
једном дану?
Не дирајте у стару рану
још увек не зараслу,
ни Шумарице
крај Лепенице
ни у било које
друге животодавне
изворнице.

© Драгош Павић – професор, Велико Градиште

Драгош Павић – професор, Велико Градиште

Радио сам по основним школама на Косову, Голији, Стигу и средњој школи у Великом Градишту где сам свио гнездо са својом породицом и живим од 1968. године.

Завршио сам Филолошки факултет, група српскохрватски језик и југословенска књижевност. И тада је било литерарних остварења, приказа у школским листовима, драмских колажа а окосница је био рад у позоришној трупи са задацима глумца и режисера. Ученичких престава је било у обиљу.

Постајем директор новооснованог Културног центра од 1999. године и под мојим руководством израстају бројне позоришне представе, фолклор се расцветава у градиштанској младости, почиње да се враћа прилично замрли културни живот и да организованије пулсира кроз дамаре младих људи.

После одласка у пензију настављам са издавањем својих самосталних збирки и песама: "Каскаде", "Небеска звона", "Кликтаји душе" и Антологију поезије песника општине Велико Градиште "Дођи сунце у дланове". Збирка песама "Дубоки корени" је на рецензији.

Ваља рећи да сам рођен у селу Катрга у општини Чачак (1941) а сада пензионерски учествујем у поетским манифестацијама, а зборници објављују моје песме.

ЛЕПОТА МОРАВЕ

Док протиче Морава, успомене носи
Својим успоменама она се поноси,
Сећа се лепих тренутака свих
И песника што је писао први стих.

Док Морава својим током иде
Она загрљаје памти, јер реке све виде,
Све она памти и свега се сећа
Крај ове реке се увећава срећа.

Морава не стари, увек је иста,
Све лепшим сјајем она блиста
Долазе на њене обале људи
Радост и љубав крај ње се буди.

Лепо је проводити крај ње време
Као раширене руке су обале њене,
Будите крај Мораве што дуже, што више,
Крај ове реке се најлепши ваздух дише.

Лука Максимовић, Ниш

МОРАВА

Ој, планино Голијо,
ти си лепотица права,
испод тебе извире,
Западна Морава.

Бог зна када је то било,
кад се њено врело отворило,
Бог је такву природу створио,
и њен пут одредио.

Уз Мораву стижу Ибар и Расина,
код Сталаћа Јужна њена посестрима,
од Сталаћа већа река била,
па је друго име и добила.

Велика Морава стиже до Дунава,
у Дунав се улила и до Црног мора,
пут је свој продужила.

Јована Марковић, Љубава

ПЕСМА БЕЛОЈ ВОДИ

У ДОЛИНИ ПЛАВОГ СВОДА
ГДЕ ПРОТИЧЕ БИСТРА ВОДА
ГДЕ ЈОШ ДЕЦУ НОСИ РОДА
ЛЕЖИ СЕЛО БЕЛА ВОДА

ИСПОД СЕЛА ЗЕЛЕН ГАЈ
МИСЛИШ ДА ЈЕ ПРАВИ РАЈ
ЗРЕЛОГ ЖИТА ТУ ЈЕ ЗНАЈ
СОЧНОГ ГРОЖЂА ТИ ПРОБАЈ

А ЈОШ НИЖЕ ТЕЧЕ РЕКА
НИТ ЈЕ БЛИЗА НИТ ДАЛЕКА
КРИВУДАВА ПОЉЕМ ШАРА
РИБОЛОВЦЕ РИБОМ ВАРА

ДАНАС ИМАШ СРЕЋЕ РОЈ
И РИБА ЈЕ ВЕЛИК БРОЈ
А СУТРА НА РЕЦИ ТОЈ
ИЗГУБИЋЕШ СА РИБОМ БОЈ

ТУ НАМ ТЕЧЕ ЖИВОТ НАШ
НИЈЕ НЕКИ РАСКОШ БАШ
АЛ ЈЕ ЛЕП
ТО ДА ЗНАШ

Братислав Спасојевић, Коњух

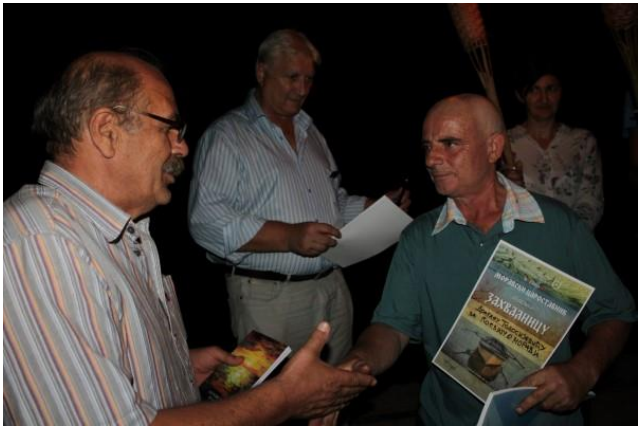
КРАЈ МОРАВЕ

На обали реке Мораве миле,
старица седа таласе броји.
Сећа се радо младости своје,
љубави прве, коју још воли.

Морава милује корито своје,
ко њега некад старица што је.
Мораву гледа, ал срце пати,
пуста младост неће да се врати.

Морава спира обале своје,
а сећање старици остаје.
И док животну битку бије,
Мораве никад доста јој није.

Морава тече, таласи пене,
док скривају сету старе жене,
која памти и још се сећа,
љубави прве, давног пролећа.

Драган Тодосијевић, Треботин

БЕЛУТАК

Пожелим Мораво, плочу да чепирнем,
и бројим како скакуће по води,
с' другарима по спрудишту да трчимо боси.
Врбацима јутром гацамо по роси.

Пожелим белутак највише да бацим,
у жељи да другу обалу добацим.
А ако буђне у твоју воду,
плочасти тражим да поново бацим.

Опет да скачем у вирове твоје,
са старе врбе што се огледа,
у бистрику твоме твоје воде,
Са скеле што шкрипи док скелар не гледа.

Да поново загњурим у игри туте.
Под водом побегнем и да се сакријем.
Од мокрог песка, направимо дворе.
У свађи дечијој и да се побијем.

Кад дођу они из другог села,
У свему треба да будемо бољи.
Да препливамо твоје воде,
Од скелара старог, да слушамо згоде.

Из прикрајка, девојчурке, да гледамо крадом.
Црвени ко булке, сакријемо стид.
Мушкост своју, чувамо у тајни,
У врбаку твоме доживимо блуд.

К'о јуче да је, чини се мени,
Време млађано, што прошлост чува,
Што се к'о потка утка у ново доба,
А рука ослаби да се опет проба.

Понекад спрудиштем, са сетом док шетам,
Белутак тражим на истом месту,
Што га оставих пре много года.
Мене опхрва време, њега однесе твоја вода.

Мирко Стојадиновић, Макрешане

Мирко Стојадиновић

Александар Коцић

ЖИВЕЛА ЈЕ КРАЈ МОРАВЕ ДОЛЕ

Живела је крај Мораве доле.
Беше лепа нек иде до врага.
Тамо где су врбе и тополе
купала се и сунчала нага.

Куд преда мном хаљину да скине
да је видим кроз врбове гране.
Пуче срце од нагазне мине,
голих груди, врата без ђердане.

Сунце тако не знаде да гране.
Морави је сву лепоту крала.
Чинила је да сво време стане
а погледом и љубити знала.

Живела је крај Мораве доле.
Беше лепа нек иде до врага.
Тамо где су врбе и тополе
купала се и сунчала нага.

Данима ме кући било није,
трпео сам батине и казне,
у врбаку чеко да се мије,
крао цвеће из мајчине вазне.

У Мораву скако сам и пливо
Због ње тукох, трпех да ме туку,
крај Мораве, љубав изјављиво
не бих ли јој испросио руку.

Живела је крај Мораве доле.
Желех да је носим преко прага.
Тамо где су врбе и тополе
седела је, ко да нешто вага.

Живела је крај Мораве доле...
Живео сам крај Мораве горе....

Александар Коцић, Алексинац

САДРЖАЈ

У СЛАВУ ВОДЕ, ЛЕПОТЕ И УМЕТНОСТИ – др Велибор Лазаревић... 5

МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2013 7

Моравски Белутак – камен живота... – Љ. Обрадовић 7

БЕСЕДА ЗОРИЦЕ АРСИЋ МАНДАРИЋ О ВОДИ 9

Мирослав Мића Живановић 35

МЕЊАО БИХ СВОЈ ЖИВОТ 35

Вељко Стамболија – ДОБРО ЈЕ ИМАТИ КУЋУ 36

СИНОПСИС - МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2013 40

МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2014 45

Морава – поетска сцена, Љубодраг Обрадовић 45

БЕСЕДА О ВОДИ - Томислав Симић Калпачки 48

Одлуке жирија конкурса *Моравски цароставник 2014* 54

ВЕЧЕ НАД ПОМОРАВЉЕМ 57

СВЕТЛАНА БИОРАЦ-МАТИЋ – првонаграђена песма 58

ХИМНА МОРАВИ 59

Томислав Ђокић, Скорица – Ражањ 59

МОРАВА 61

Елеонора Лутхандер, Стокхолм - Шведска 61

ИГРА СЕНКИ 62

Александар Дрндаревић Сингер, Ћуприја 62

НАД МОРАВОМ 63

Снежана Кунтош Тробок, Пале - Република Српска 64

Мирко Стојадиновић, Макрешане - Крушевац 64

СТАРИ ВОДЕНИЧАР 65

МОРАВО, СВАЂАМ СЕ С ТОБОМ 66

Јована Пантић, Крушевац 66

Ивко Михајловић из Крушевца - АФОРИЗМИ..... 80
МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК 2015. 88
УЗ или НИЗ МОРАВУ? – Љубодраг Обрадовић..... 88
А године шуме низ Мораву… – Љ. Обрадовић 93
ОДЛУКЕ ЖИРИЈА 110
Светлана Ђурђевић - првонаграђена песма МОЈА МОРАВА..... 111
Живојин Манојловић – награда за фотографију 112
МОРАВА ЉУБАВИ НАШЕ 113
Веселин Гајдашевић, Фекетић 113
ПОВЕЉА МОРАВЕ..... 114
Елеонора Лутхандер, Стокхолм, Стокхолм 114
МОРАВА, ЉУБАВИ ПУНА 115
Слађана Обрадовић, Ниш 115
ВАТАМ РИБУ 116
Живојин Манојловић, Крушевац 117
ОТАЏБИНО, ТУ САМ 118
Драгош Павић – професор, Велико Градиште..... 120
ЛЕПОТА МОРАВЕ 121
Лука Максимовић, Ниш..... 121
МОРАВА 122
Јована Марковић, Љубава 122
ПЕСМА БЕЛОЈ ВОДИ..... 123
Братислав Спасојевић, Коњух 123
КРАЈ МОРАВЕ..... 124
Драган Тодосијевић, Треботин 124
БЕЛУТАК 125
Мирко Стојадиновић, Макрешане 125

ЖИВЕЛА ЈЕ КРАЈ МОРАВЕ ДОЛЕ 127
Александар Коцић, Алексинац 127
ВИШЕ СЛИКА НА САЈТУ: 131
ВИДЕО: 131

ВИШЕ СЛИКА НА САЈТУ:

2013. http://www.poezijascg.com/PHP-Nuke/modules.php?name=News&file=article&sid=7581
2014. http://www.poezijascg.com/PHP-Nuke/modules.php?name=News&file=article&sid=7724
2015. http://www.poezijascg.com/PHP-Nuke/modules.php?name=News&file=article&sid=7854

ВИДЕО:

https://www.youtube.com/watch?v=WkG59EXeiok&spfreload=10
https://www.youtube.com/watch?v=DUbIrIfwhBQ
https://www.youtube.com/watch?v=yLH8wodvklA
https://www.youtube.com/watch?v=V5ODH8LFcGI

Часопис за поезију – ПоезијаСРБ бр. 7
МОРАВСКИ ЦАРОСТАВНИК

ИЗДАВАЧ:
Удружење песника Србије - ПоезијаСРБ
Крушевац, Цара Лазара 142

Суиздавачи:
Вукова задужбина – Бела Вода
КУД "Ратко Јовановић" – Бела Вода

Редакција часописа:
Љубодраг Обрадовић; Дарко Колар; Светлана Ђурђевић;
Мирослав Мића Живановић; Спасоје Ж. Миловановић;
Латинка Ђорђевић; Лепа Симић; Живомир Миленковић;
Зоран Јовановић и Зора Митровић

Уредник: Љубодраг Обрадовић

Увод: Др Велибор Лазаревић

Лектура: Вељко Стамболија

Дизајн плаката Моравски Цароставник:
Јелена Ивановић

Слике на корицама: Јелена Ивановић

Дизајн корица: Љубодраг Обрадовић

Дизајн знака *ПоезијаСРБ*: Зорица Бркић

Припрема за штампу: Љубодраг Обрадовић

Штампа:
СаТЦИП - Врњачка Бања

Тираж: 50 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

82

ПОЕЗИЈА СРБ : часопис за поезију
/ уредник Љубодраг Обрадовић.

Удружење песника Србије
Поезија СРБ, – Крушевац
(Врњачка Бања : СаТЦИП).

Два пута годишње.
ISSN 2335–0105 = Поезија СРБ
COBISS. SR-ID 205696012